

AKTYWNOŚĆ KULTURALNA I REKREACYJNA MŁODZIEŻY

opracował zespół: HUBERT SOKOLIŃSKI, TOMASZ SZCZUDŁO, WOJCIECH ZIELIŃSKI

XIV Liceum Ogólnokształcące w Poznaniu

opiekun zespołu: pani mgr Teresa Kowalska

Wstęp

W ostatnich latach bardzo zmieniła się aktywność kulturalna i rekreacyjna młodzieży. Zmiany te zależą od wielu czynników. Globalnie, na formę spędzania czasu przez młodzież, wpływ ma m.in. rozwój technik multimedialnych, media, moda np. na organizowanie imprez masowych lub „shopping” w galeriach handlowych. Jednak w dużej mierze, bezpośredni wpływ ma środowisko, w którym wzrasta młodzież. Ważna jest sytuacja socjalna ich rodzin, wykształcenie rodziców, motywacje rówieśników, dostęp do ośrodków kultury, klubów sportowych, bibliotek.

Wszystkie te aspekty, w połączeniu z osobistymi predyspozycjami i zaangażowaniem młodzieży, decydują o formie i częstotliwości podejmowanych działań kulturalnych, rozrywkowych, posiadanego hobby, czy też uprawianego sportu. Stąd, uzasadniona jest analiza aktywności kulturalnej i rekreacyjnej współczesnej młodzieży.

Cel

Podjęte badania miały na celu:

- określenie częstotliwości i formy aktywności kulturalnej młodzieży
- przeznaczenie czasu wolnego na cele turystyczne i wypoczynkowe przez młodzież
- analizę rodzaju i ilości osobistych zainteresowań, hobby
- charakterystykę podejmowanych form aktywności fizycznej wśród młodzieży
- określenie stopnia wykorzystania ich czasu wolnego w ciągu dnia.

Materiał i metody badań

Narzędziem w badaniu statystycznym aktywności kulturalnej i rekreacyjnej młodzieży był kwestionariusz ankiety i kwestionariusz wywiadu.

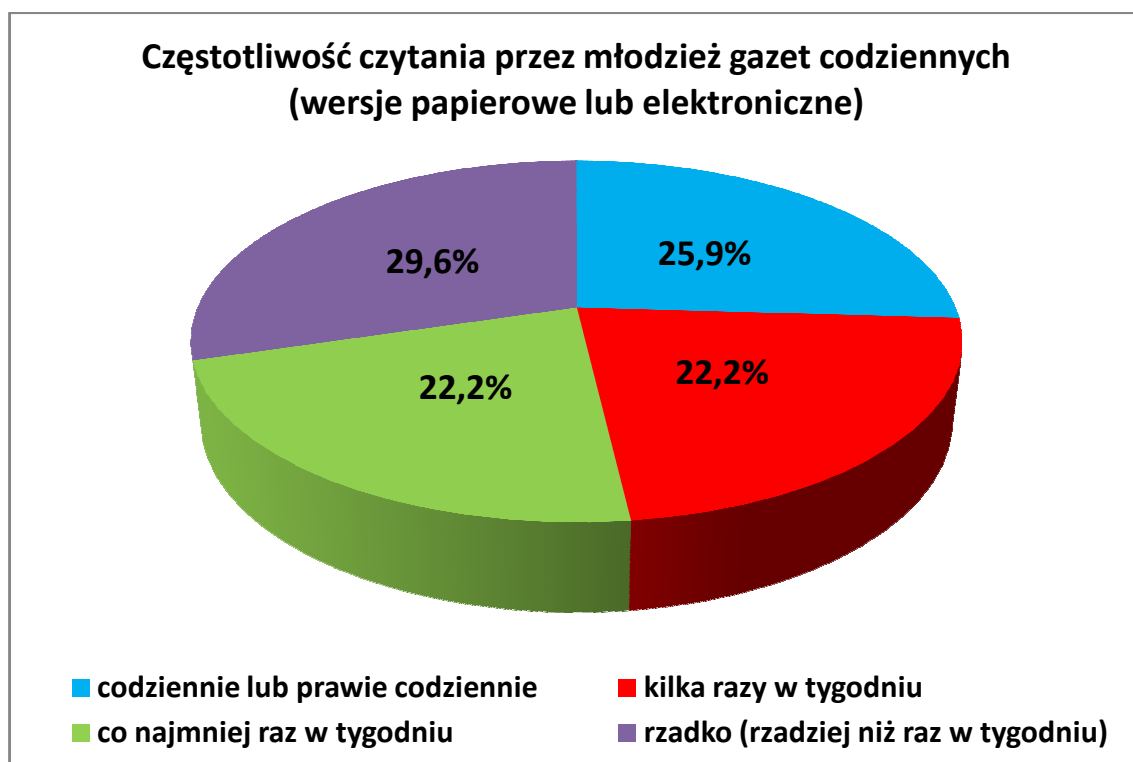
Badaniami ankietowymi objęto losowo wybranych 54 uczniów XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Kazimierza Wielkiego w Poznaniu. Respondentami było 31 dziewcząt i 23 chłopców uczęszczających do klas I, II i III w wieku od 16 do 19 lat. Badanie przeprowadzono na przełomie października i listopada 2011 roku. W 11% przypadków był to wywiad przeprowadzony przez ankietera, a w 89% zrealizowany przez respondenta.

Kwestionariusz zawierał uporządkowaną listę 12 pytań typu zamkniętego. Jednakże każdy z respondentów mógł zamieścić swoje dodatkowe uwagi i spostrzeżenia. Kwestionariusz był anonimowy. W metryczce ankiety zawarte było pytanie o płeć respondenta.

Do opracowania wyników wykorzystano arkusz kalkulacyjny Microsoft Office Excel 2007. Weryfikację i interpretację wybranych wyników przeprowadzono przy użyciu narzędzi programu StatSoft, Inc. (2010). STATISTICA wersja 9.1 (www.statsoft.com).

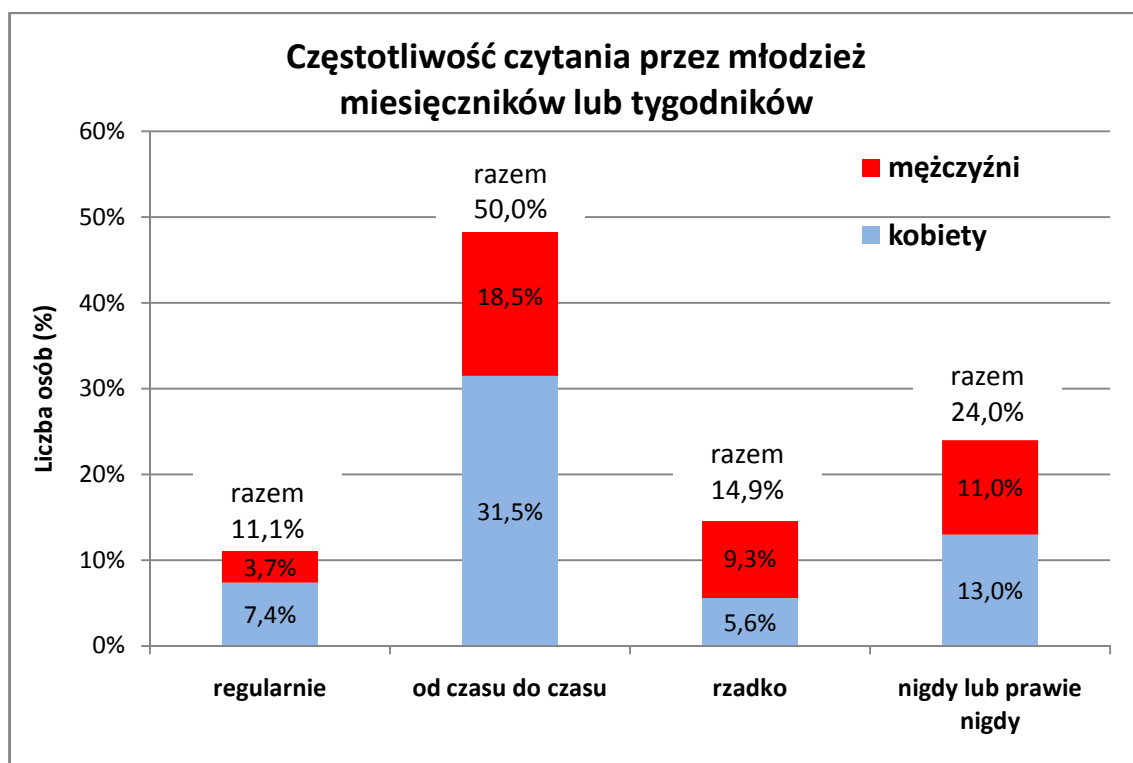
Wyniki i ich omówienie

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że 25,9% spośród ankietowanej młodzieży sięga codziennie po gazetę w wersji papierowej lub elektronicznej (rys. 1). Czynią to zdecydowanie częściej dziewczęta (64,2%) aniżeli chłopcy. Kilka razy w tygodniu gazetę codzienną czyta niewiele ponad 22% młodzieży. Tyle samo młodzieży (22,2%) czyta gazetę codzienną co najmniej raz w tygodniu. Natomiast prawie 30% uczniów gazety codzienne czyta rzadko, tj. rzadziej niż raz w tygodniu. Deklaracje takie złożyli jednakowo chłopcy (50%) i dziewczęta (50%).

Rys. 1 Częstotliwość czytania gazet codziennych w wersji papierowej lub elektronicznej przez młodzież.

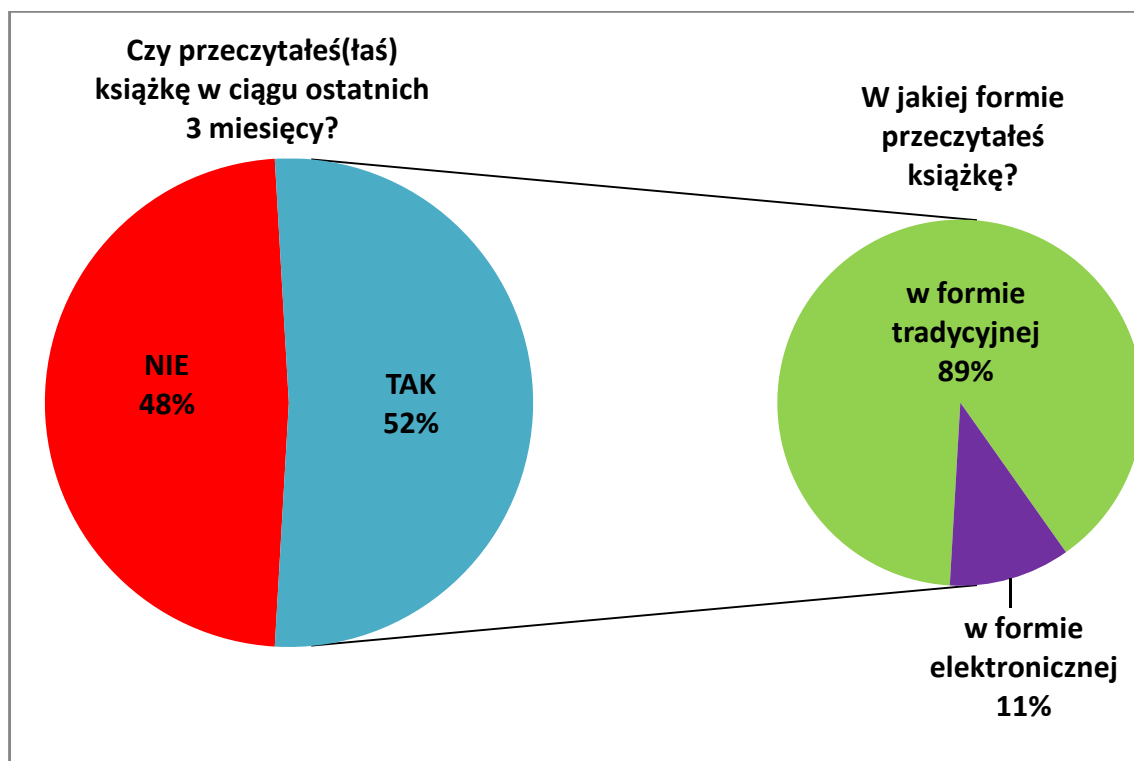
Badaniu poddano także częstotliwość czytania przez młodzież miesięczników lub tygodników. Zdecydowanie więcej (88,9%) jest młodzieży czytającej miesięczniki w sposób okresowy aniżeli regularnie (rys. 2). Osób czytających miesięczniki lub tygodniki regularnie było 11,1%. Spośród ankietowanych najczęściej było osób czytających miesięczniki tylko od czasu do czasu (50%). Zarówno w jednej, jak i w drugiej grupie osób przeważały kobiety. Stanowiły one odpowiednio 67% i 63%. Rzadko czyta miesięczniki lub tygodniki niecałe 15% młodzieży. Większość z nich to mężczyźni. W grupie osób nigdy lub prawie nigdy nie czytających miesięczniki lub tygodniki, których łącznie było 24%, udział kobiet (54%) i mężczyzn (46%) był najbardziej zbliżony.

Rys. 2 Częstotliwość czytania przez młodzież miesięczników lub tygodników.

Przeprowadzone badania wykazały, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy książkę przeczytało 51,8% respondentów (rys. 3). Zdecydowanie przeważa czytanie książek w formie tradycyjnej (89%) niż w formie elektronicznej (11%). Książki są chętniej czytane przez kobiety (61%) niż przez mężczyzn (39%). Uczniowi, którzy nie czytają książek, stanowią 48,2% spośród przebadanej młodzieży. Są to w 54% kobiety i w 46% mężczyźni. Należy zaznaczyć, że pytanie dotyczyło książek innych niż podręcznik czy lektura. Można więc

przypuszczać, że te 48,2% młodzieży być może czyta, ale tylko podręczniki lub lektury. Być może są w tej grupie również tacy, którzy nic nie czytają.

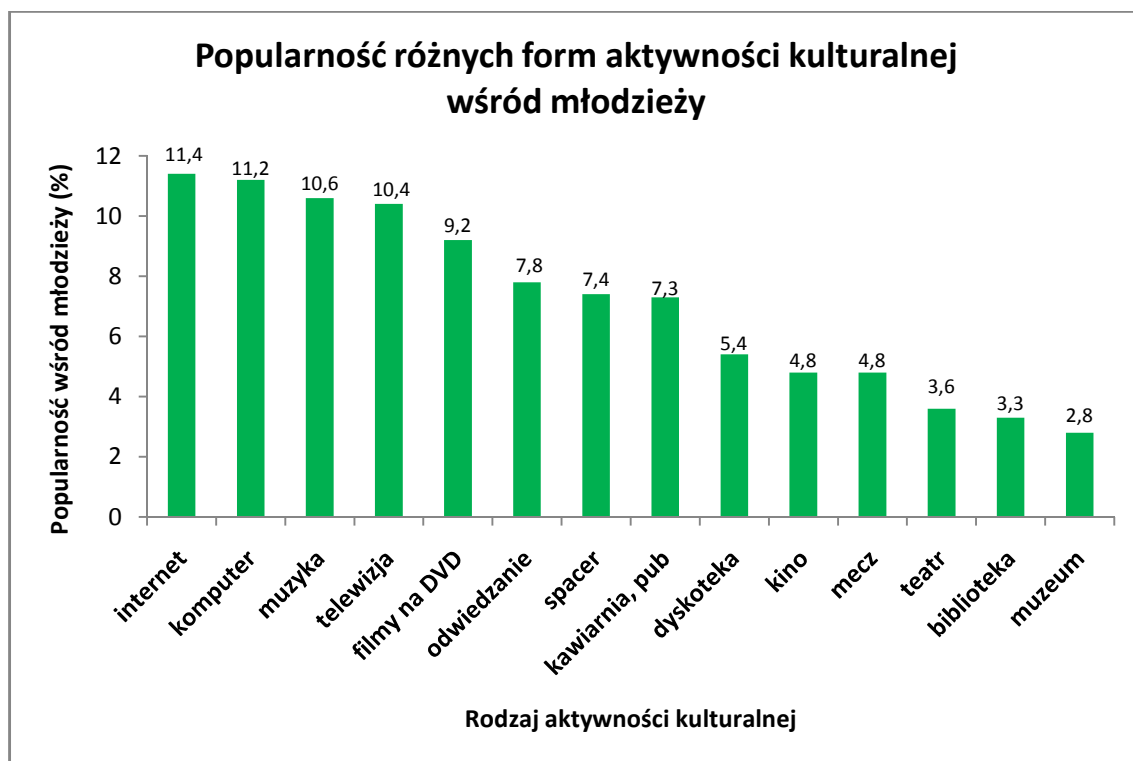

Rys. 3 Czytelnictwo książek (innych niż podręczniki i lektury) przez młodzież.

Najbardziej popularną formą aktywności kulturalnej wśród młodzieży okazało się korzystanie z Internetu, a w dalszej kolejności korzystanie z komputera i słuchanie nagrań muzycznych (rys. 4). Młodzież zainteresowana jest także oglądaniem telewizji i filmów DVD lub filmów przez Internet. Taka forma oglądania filmów, która jest łatwo dostępna, o dogodnym czasie i tańsza, powoduje słabe zainteresowanie kinem. W rankingu popularności różnych rodzajów aktywności kulturalnej młodzieży, środkowe miejsca zajmują spotkania ze znajomymi, rodziną, przyjaciółmi u nich lub u siebie w domu, a także spotkania w kawiarni lub pubie. Kolejne lokaty w rankingu popularności to chodzenie na dyskoteki i inne zabawy taneczne, do kina oraz na mecze i zawody sportowe. Małą popularnością wśród młodzieży cieszy się chodzenie do teatru. Z kolei najmniej popularną formą aktywności było odwiedzanie muzeów i/lub wystaw sztuki oraz chodzenie do biblioteki i/lub czytelnia.

Podsumowując należy stwierdzić, że bardziej popularne wśród młodzieży są rozrywki realizowane w domu (Internet, komputer, telewizja, filmy DVD) aniżeli wymagające wyjścia poza dom na zewnątrz. Jednocześnie są to takie rodzaje aktywności kulturalnej, które można

realizować w samotności i nie trzeba nawiązywać kontaktów, rozmów międzyludzkich. Sprzyjają one separowaniu od reszty społeczeństwa oraz wyobcowania.

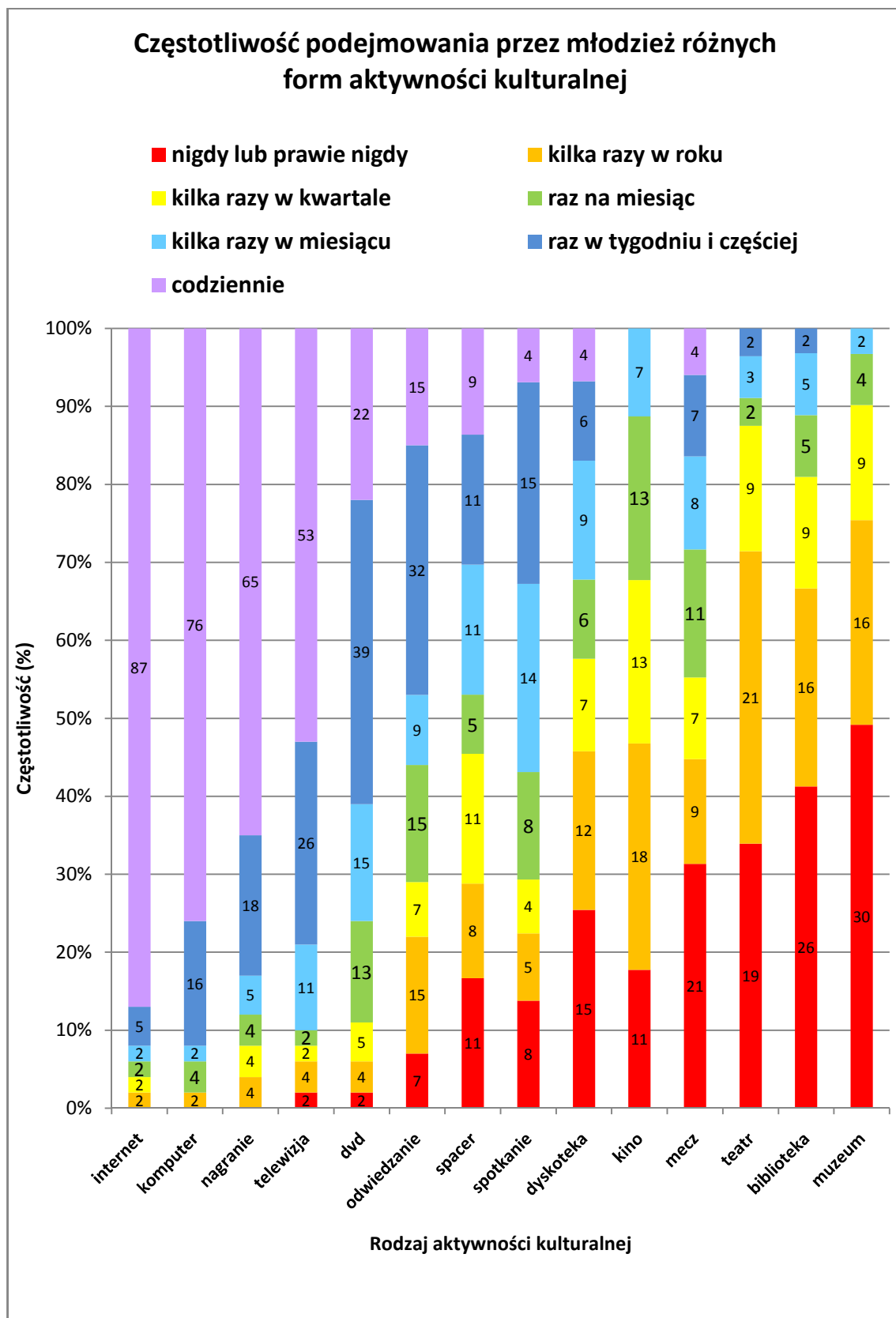

Rys. 4 Popularność różnych form aktywności kulturalnej młodzieży.

Analizując częstotliwość podejmowania różnych form aktywności kulturalnej stwierdzono, że codziennie korzysta z Internetu 87% młodzieży (rys. 5). Aż 100% respondentów zadeklarowało, że robi to przynajmniej kilka razy w roku.

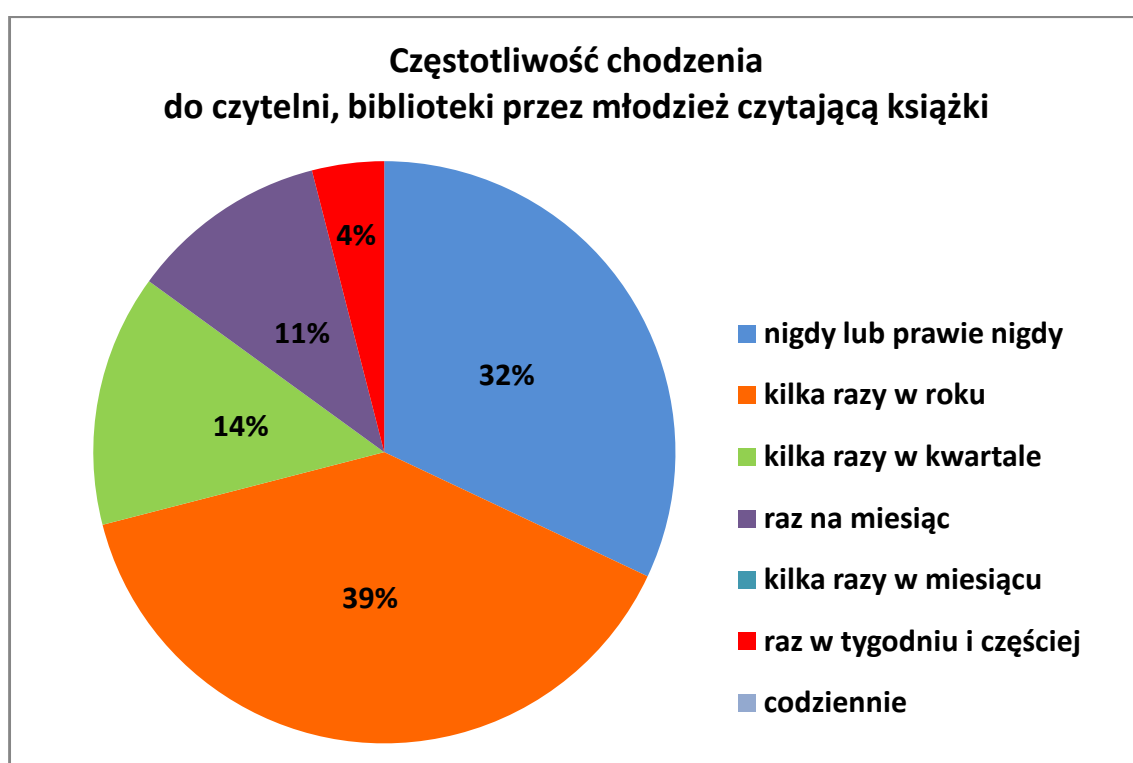
Niewiele mniej, bo 76% młodzieży codziennie korzysta z komputera i 65% słucha nagrań muzycznych. Ponad połowa młodzieży (54%) codziennie również ogląda telewizję. Raz w tygodniu i częściej najbardziej ulubionym zajęciem jest oglądanie filmów na DVD i/lub przez Internet, co robi 39% młodzieży. W tym czasie około 30% młodzieży spotyka się ze znajomymi, rodziną, przyjaciółmi w kawiarni, pubie, odwiedza ich lub przyjmuje u siebie. Raz w miesiącu 24% młodzieży najchętniej wychodzi do kina. Tyle samo młodzieży (24%) chodzi do kina kilka razy w kwartale, a więcej (33%) młodzieży kilka razy w roku.

Średnio 52% młodzieży, nigdy lub prawie nigdy nie odwiedza muzeów i/lub wystaw sztuki oraz nie chodzi do biblioteki i/lub czyteln. Równie duża jest liczba jest młodzieży, która nie chodzi do teatru i na koncerty (35%) oraz nie chodzi na mecze i zawody sportowe (39%). Na dyskoteki i zabawy taneczne nie chodzi 28% młodzieży.

Rys. 5 Częstotliwość podejmowania przez młodzież różnych form aktywności kulturalnej.

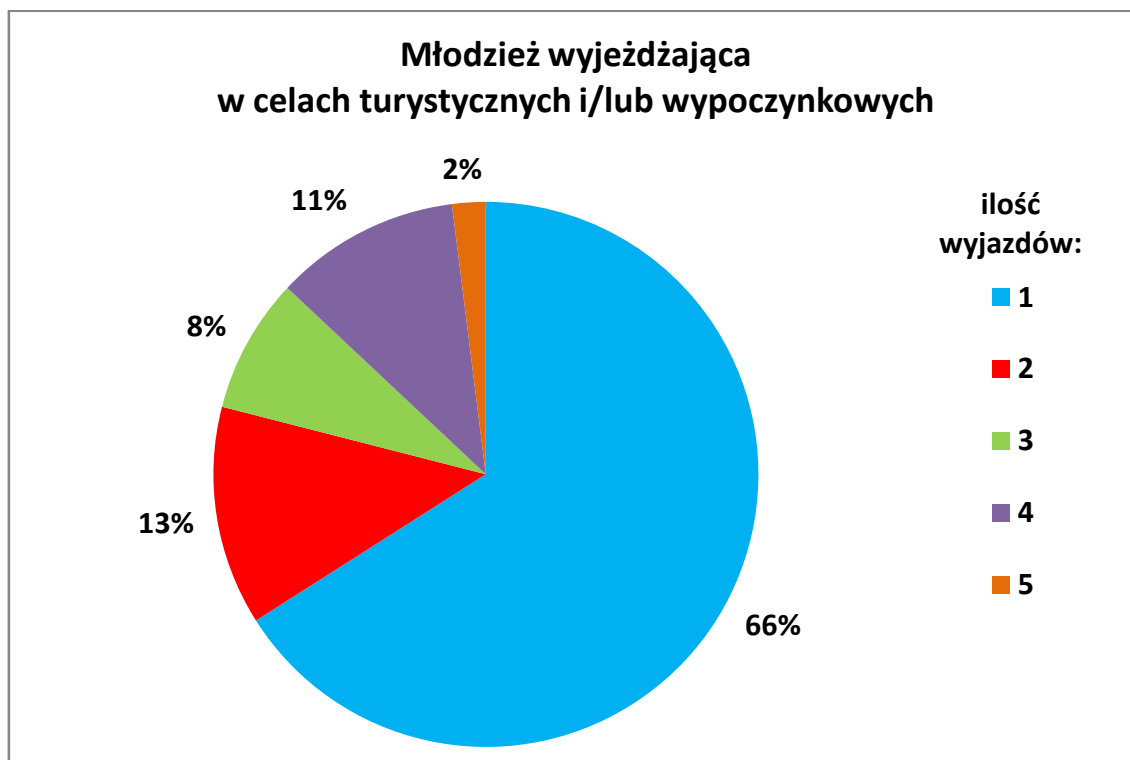
Mając liczbę młodzieży czytającą książki analizie poddano zadeklarowane przez nich częstotliwości chodzenia do biblioteki i/lub czytelnii. Spośród osób, które przeczytały książkę w ciągu ostatnich 3 miesięcy, 39% z nich zadeklarowało, że czytelnię i/lub bibliotekę odwiedziło kilka razy w roku (rys. 6). Kilka razy w kwartale czyni to 14% osób czytających książki. Natomiast 32% ankietowanych z tej grupy osób stwierdziło, że nie chodzi nigdy lub prawie nigdy do czytelnii i/lub biblioteki. Są to osoby korzystające zapewne z własnych lub rodzinnych zbiorów książek. Nie było osób czytających książki, które odwiedzałyby bibliotekę codziennie.

Rys. 6 Częstotliwość chodzenia do czytelnii, biblioteki przez młodzież deklarującą czytanie książek.

Badaniu statystycznemu poddano także aktywność rekreacyjną młodzieży. W ciągu ostatnich 12 miesięcy, na co najmniej 5 dni w celach turystycznych i/lub wypoczynkowych, nie wyjechało 13% młodzieży. W grupie tej było 29% dziewcząt i 71% chłopców. Pozostała część młodzieży (87% ogółu respondentów) korzystała z jednej lub kilku form wypoczynku w trakcie swoich wyjazdów (rys. 7). Jednakże, przeważająca część wyjeżdżającej młodzieży - 66% z nich, wskazała w ankiecie na tylko jeden wyjazd. Dwukrotnie wyjechało 13% młodzieży, a niewiele mniej (11%) wyjeżdżało aż 4-krotnie. Z wszystkich form turystycznych

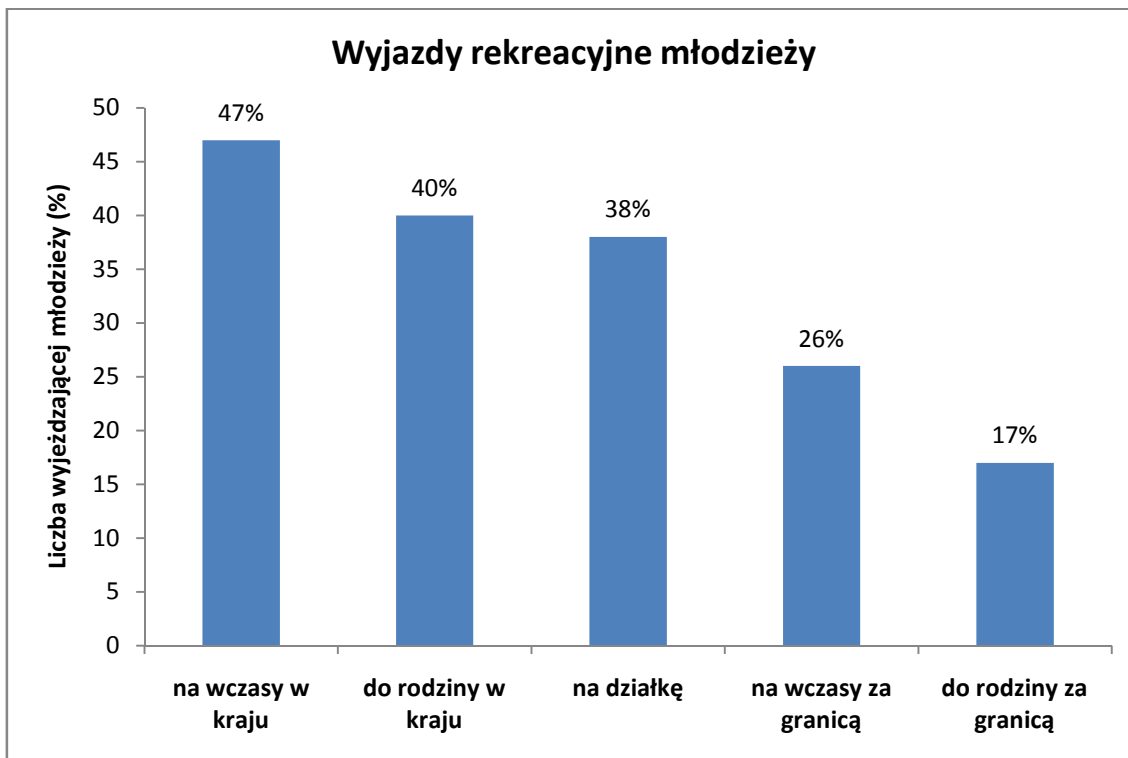
skorzystało 2% wyjeżdżającej młodzieży. Była to grupa najaktywniej spędzająca swoje wakacje.

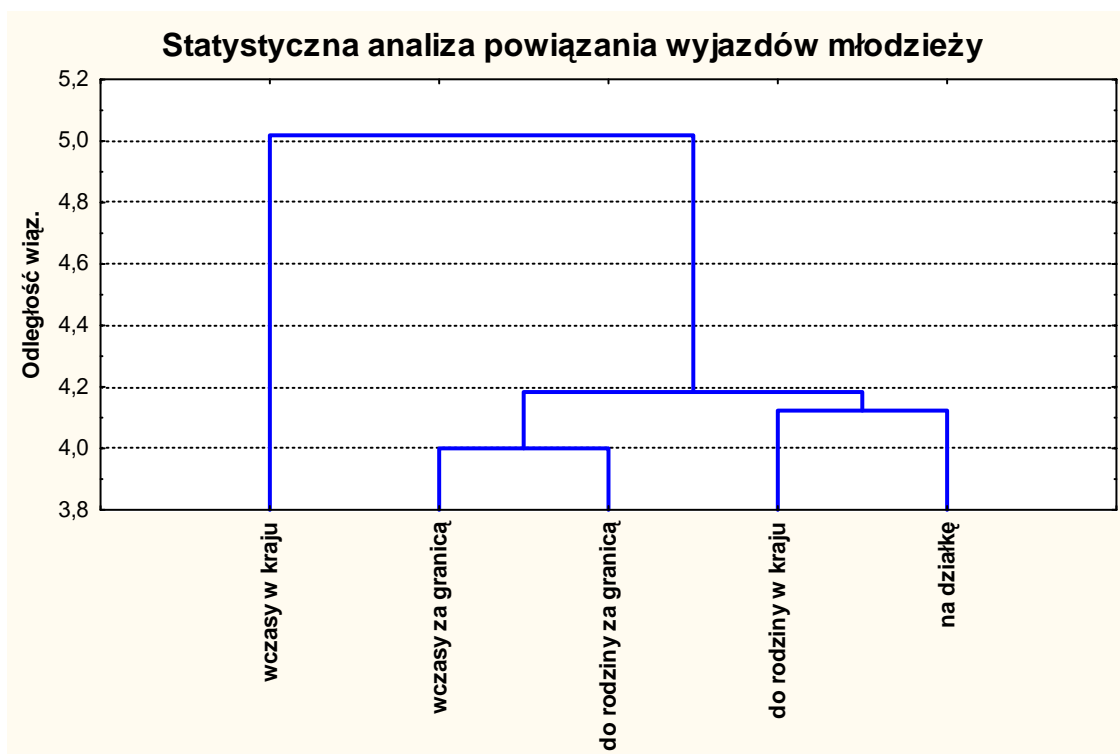
Rys. 7 Ilość wyjazdów turystycznych i/lub wypoczynkowych na co najmniej 5 dni przez młodzież.

Na przestrzeni ostatniego roku, najczęściej (47%) młodzieży wyjechało na wczasy, wycieczki i obozy organizowane w kraju (rys. 8). Również w kraju do rodzin, krewnych i przyjaciół wyjechało 40% młodzieży. Niewiele mniej młodzieży (38%) spędziło czas wolny na działce własnej lub znajomych. Natomiast za granicę wyjechało łącznie 43% młodzieży, z czego $\frac{3}{5}$ skorzystało z formy zorganizowanej wyjazdu i były to wczasy, wycieczki i obozy zagraniczne. Natomiast reszta młodzieży (17%) spędziła czas wolny za granicą u rodziny, krewnych lub przyjaciół.

Z uwagi na to, że 34% badanej młodzieży wyjechało co najmniej dwa razy (rys. 7) badaniu statystycznemu poddano także wzajemne powiązania pomiędzy ich wyjazdami. Wykorzystano w tym celu analizę wielowymiarową opartą na analizie skupień metodą aglomeracji, w której im mniejsza jest odległość powiązania, tym rodzaje wyjazdów młodzieży są bardziej ze sobą powiązane (rys. 9).

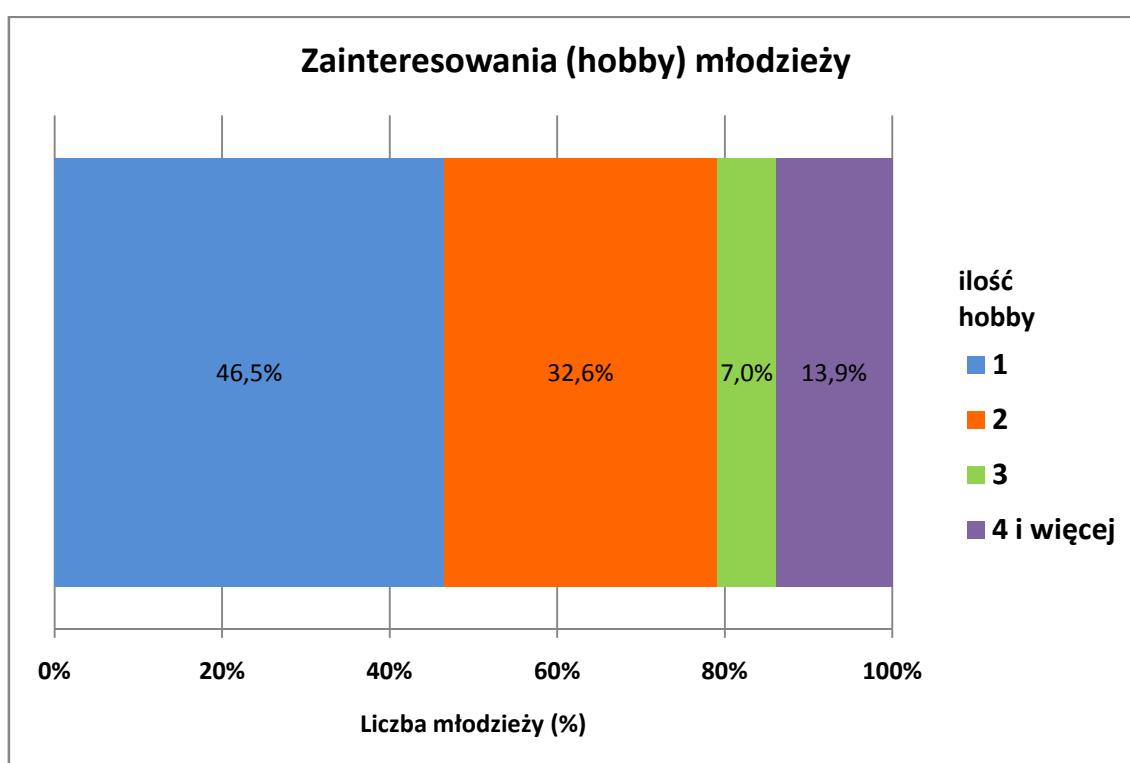
Rys. 8 Wyjazdy młodzieży w celach turystycznych i wypoczynkowych na co najmniej 5 dni.

Rys. 9 Statystyczna analiza skupień i ocena stopnia powiązania różnych wyjazdów młodzieży.

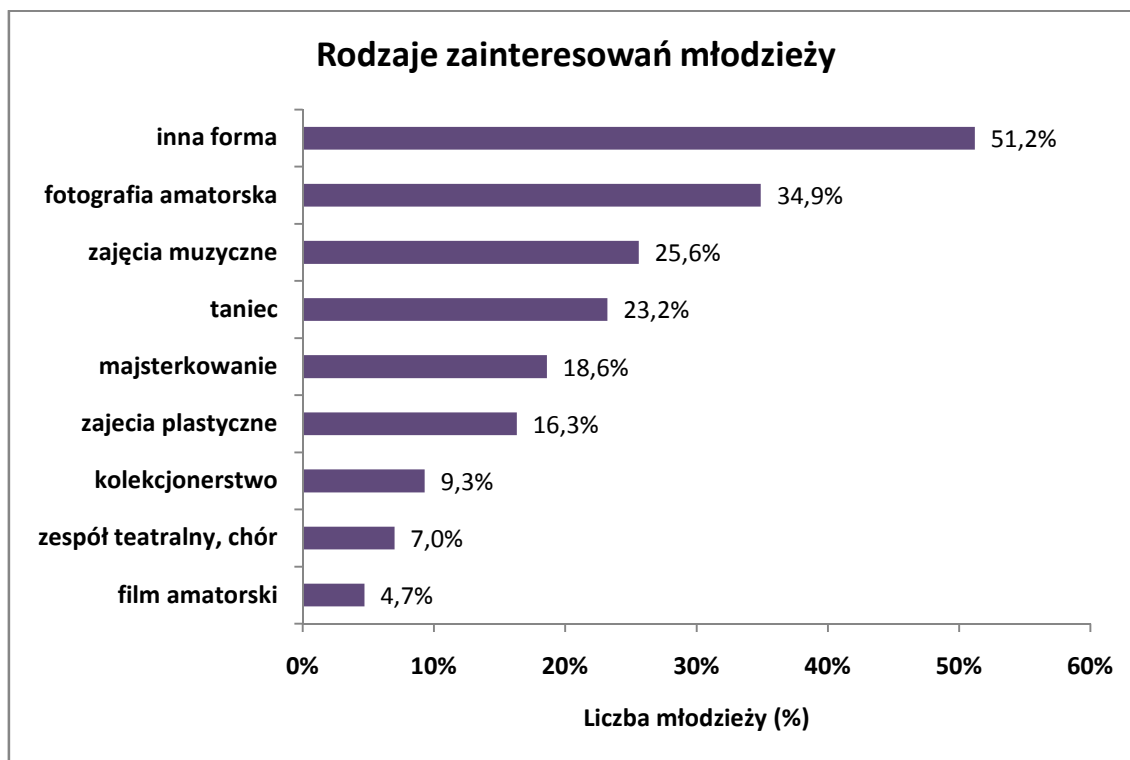
W wyniku przeprowadzonej analizy skupień stwierdzono, że młodzież preferująca wyjazdy na wczasy za granicą jednocześnie wyjeżdżała za granicę do rodzin, krewnych i przyjaciół. Natomiast ci, co chętnie wyjeżdżają na wczasy, wycieczki i obozy zorganizowane w kraju wyjechali jednocześnie na działkę własną lub znajomych.

Przeprowadzone badania ankietowe dotyczyły też osobistych zainteresowań młodzieży. Okazało się, że hobby ma 79,6% młodzieży. Spośród tej grupy młodzieży prawie połowa (46,5%) deklaruje tylko jeden rodzaj hobby (rys. 10). Reszta natomiast interesuje się kilkoma hobby jednocześnie. Przeważa jednak posiadanie 2 rodzajów hobby, aniżeli kilku.

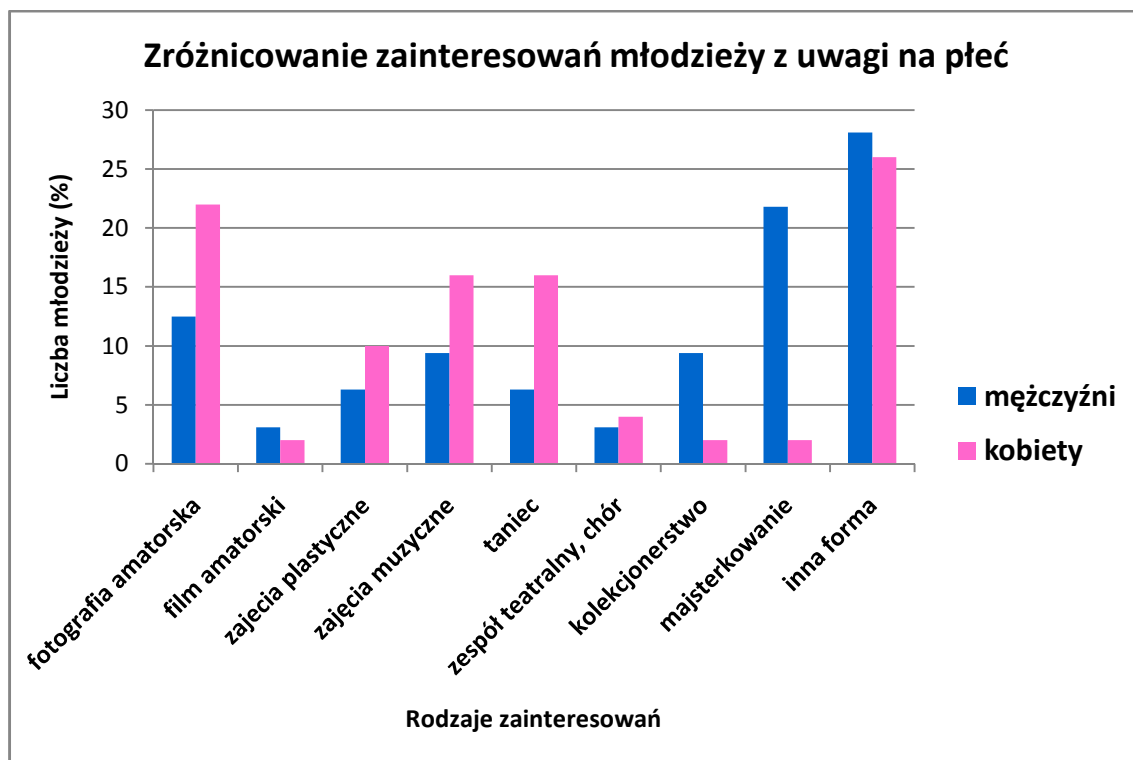
Rys. 10 Młodzież posiadająca jedno lub więcej zainteresowań (hobby).

Najbardziej popularnym hobby wśród młodzieży jest inny rodzaj niż podany w ankiecie (rys. 11). Na podstawie wywiadu wiadomo, że jest to modeling i kosmetologia wśród dziewcząt oraz motoryzacja, elektronika i pisanie programów komputerowych wśród chłopców. Prawie 35% młodzieży interesuje się fotografią. W dalszej kolejności do popularnych należą zajęcia muzyczne, w tym gra na instrumencie i śpiew, a także taniec i majsterkowanie. Najmniej młodzieży zainteresowanych jest filmem amatorskim (4,7%) i działalnością w amatorskich zespołach teatralnych, folklorystycznych lub chórach (7%).

Rys. 11 Popularność różnych form zainteresowań wśród młodzieży.

Analizując zainteresowania młodzieży uwzględniono płeć respondentów.

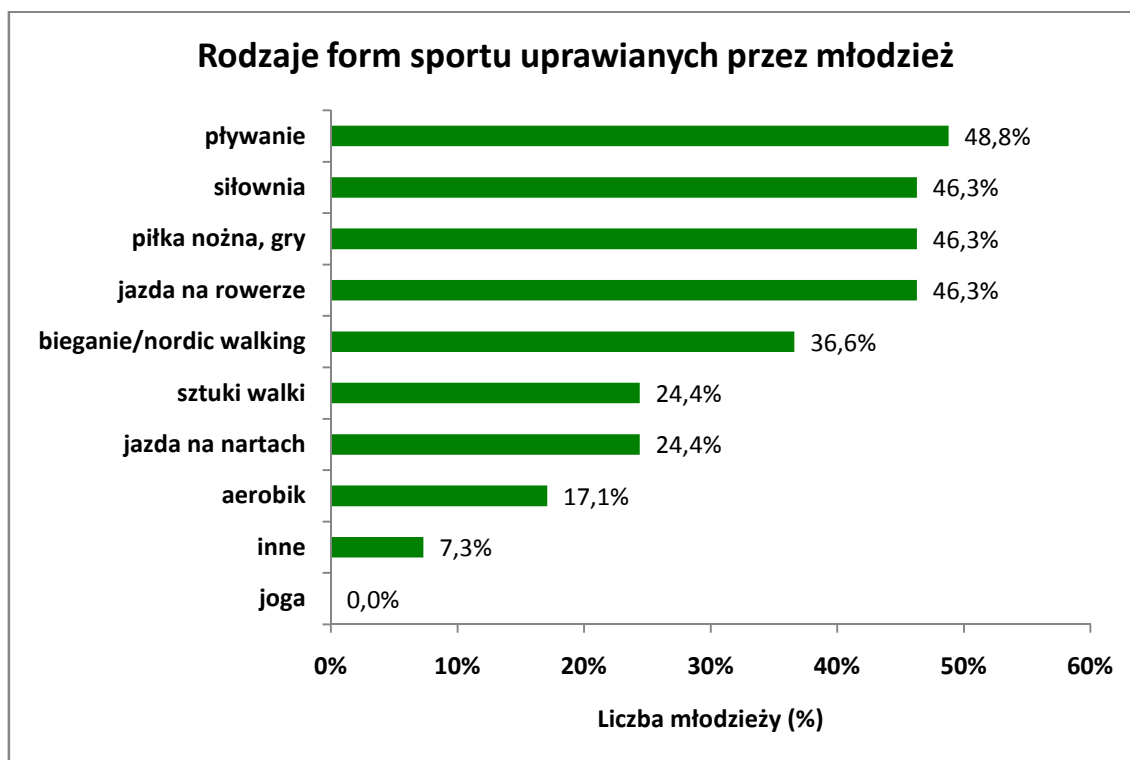

Rys. 12 Rodzaje zainteresowań młodzieży z uwzględnieniem ich płci.

Spośród przebadanych ogółem chłopców 82,6% z nich deklaruje że ma hobby. Spośród przebadanych wszystkich dziewcząt 77,4% z nich deklaruje że ma hobby. Jedna i druga grupa młodzieży została poddana dalszej szczegółowej charakterystyce. Wynika z niej, że zainteresowaniami typowo męskimi są majsterkowanie i kolekcjonerstwo. Kobięce hobby to z kolei fotografia, zajęcia muzyczne i taniec. Na równi chłopcy i dziewczęta interesują się amatorskimi zespołami teatralnymi i chórem.

Ponad $\frac{3}{4}$ młodzieży objętej badaniem ankietowym wykazuje w wolnym czasie ćwiczy fizycznie. Wykazano, że 75,9% przebadanej młodzieży uprawia sport, a nie ćwiczy 24,1%. Wśród tych, co nie uprawiają sportu, większość stanowią dziewczęta.

Najbardziej rozpowszechnioną wśród młodzieży formą sportu jest pływanie (rys. 13). Pływa prawie 49% młodzieży. Ponad 46% młodzieży ćwiczy na siłowni. Jednakowo tyle samo młodzieży gra w piłkę nożną lub inne gry zespołowe oraz jeździ na rowerze. Bieganie i/lub nordic walking to sport 36,6% młodzieży, która deklaruje uprawianie sportu.

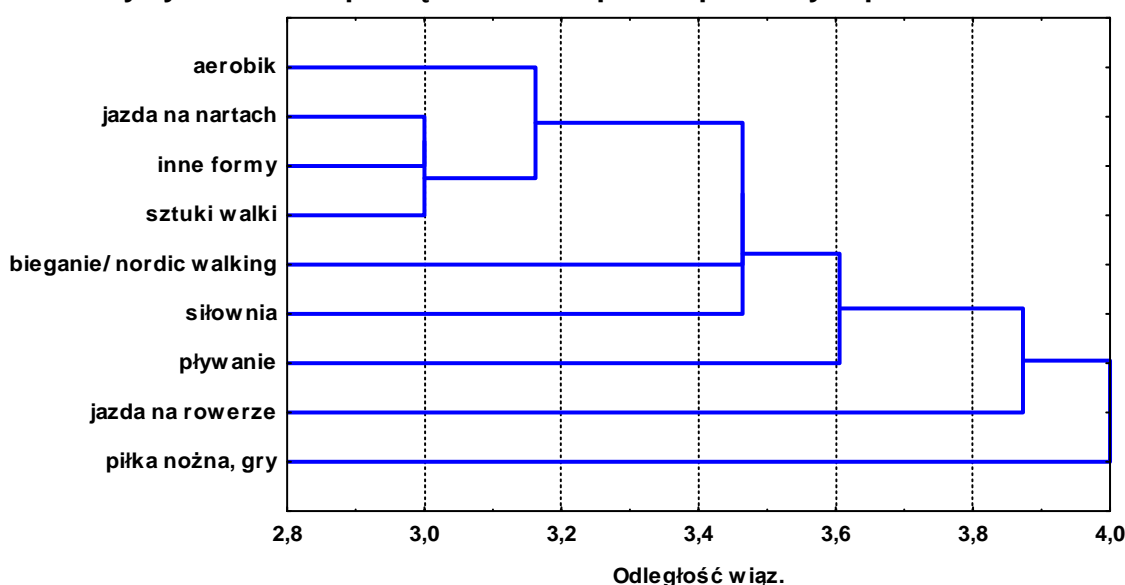
Rys. 13 Popularność różnych form sportu wśród młodzieży.

Nikt spośród osób uprawiających sport nie ćwiczy jogi. Natomiast 7,3% młodzieży uprawia inne sporty, które nie zostały wymienione w ankiecie. Młodzież należąca do tej

grupy wymieniała najczęściej skateboarding, rolki, wspinaczkę, paintball i jeździectwo. Jednak należy nadmienić, że sporty te wymienili tylko chłopcy.

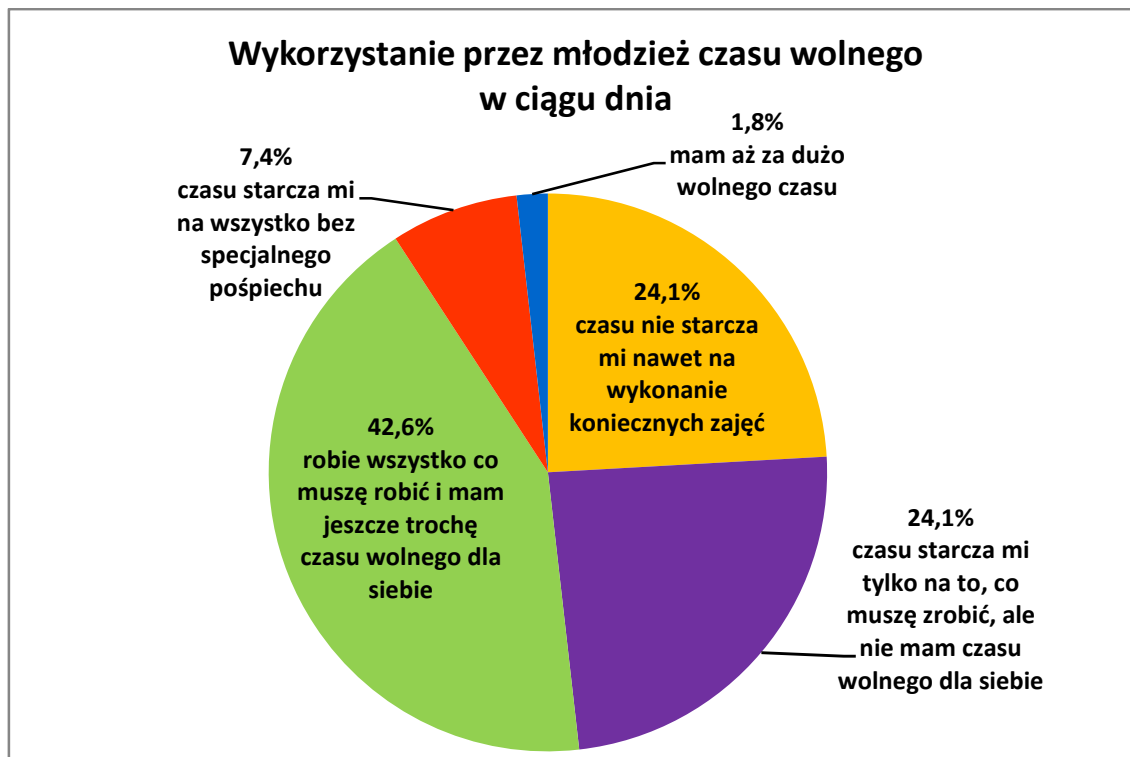
Prawie $\frac{3}{4}$ ćwiczącej młodzieży uprawia więcej niż jedną formę sportu. Stąd dokonano analizy wzajemnych powiązań uprawianych form sportu metodą ich aglomeracji (rys. 14). Im krótsze wiązanie, tym formy sportu bardziej ze sobą powiązane. I tak, młodzież jeżdżąca na nartach równie chętnie ćwiczy sztuki walki i inne formy oraz aerobik. Młodzież, która gra w piłkę nożną i inne gry zespołowe czyni to niezależnie od pozostałych form sportu.

Statystyczna ocena powiązania form sportu uprawianych przez młodzież

Rys. 14 Statystyczna analiza skupień i ocena stopnia powiązania różnych form uprawianego sportu przez młodzież.

Charakterystyce poddano także stopień wykorzystania czasu wolnego przez młodzież w ciągu dnia. Spośród kilku różnych określeń zasugerowanych w ankiecie najczęściej młodzieży (prawie 43%) wybrało następujące: „Robię wszystko, co muszę robić i mam jeszcze trochę czasu wolnego dla siebie” (rys. 15). Jednakowa liczba młodzieży (24,1%) stwierdziła, że czasu jej nie starczy nawet na wykonanie koniecznych zajęć i czasu starczy im tylko na to, co muszą zrobić i nie mają czasu wolnego dla siebie. Łącznie 9,2% młodzieży powiedziało, że mają czas wolny dla siebie, w tym prawie 2% ma aż za dużo czasu wolnego. Osoba, która stwierdziła, że ma za dużo czasu wolnego jest mężczyzną, czyta książki, codziennie korzysta z Internetu i niewiele rzadziej z komputera, ma hobby, którym są zajęcia plastyczne oraz jeździ na rowerze.

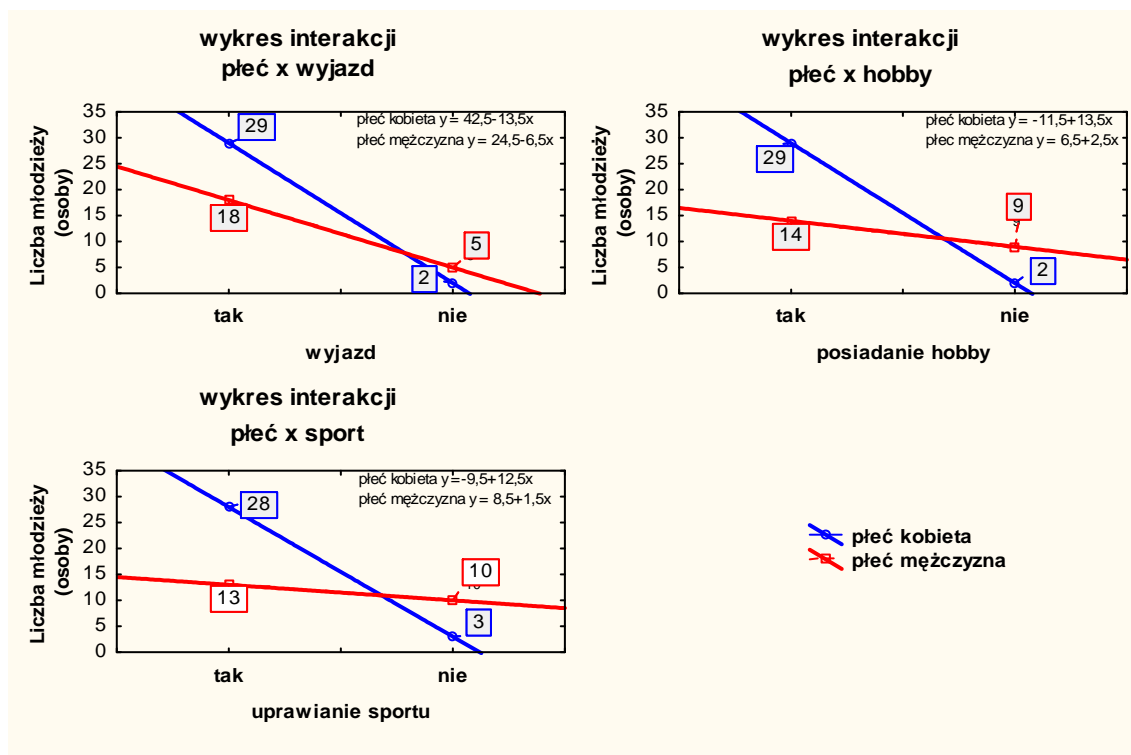

Rys. 15 Wykorzystanie przez młodzież czasu wolnego w ciągu dnia.

Z uwagi na różne odpowiedzi w ankietach w zależności od płci respondentów przeprowadzono analizę interakcji (rys 16). Na jej podstawie stwierdzono, że płeć młodzieży istotnie wpływa na podejmowanie aktywności kulturalnej i rekreacyjnej.

Chociaż w ogólnej ilości badanych więcej było kobiet, to i tak one chętniej niż mężczyźni wyjeżdżają, mają hobby i uprawiają sport. Stąd w grupie osób nieaktywnych znajdowało się mniej kobiet niż mężczyzn.

Z pewnością różnica ma swoje źródło w różnej dojrzałości młodzieży. Chłopcy w wieku licealnym przeważnie są mniej śmiali, mniej odważni i bardziej zakompleksieni niż dziewczyny ich rówieśniczki. Odbija się to na częstszym przesiadywaniu przez chłopców w domu przy komputerze, Internecie lub majsterkowaniu, co wykazano również w tym badaniu statystycznym.

Rys. 16 Wykresy zależności aktywności kulturalnej i rekreacyjnej młodzieży od ich płci.

Wnioski

Przeprowadzone badanie statystyczne dotyczące aktywności kulturalnej i rekreacyjnej młodzieży pozwoliło wyciągnąć następujące wnioski.

1. Codziennie po gazetę w wersji papierowej lub elektronicznej sięga tylko 26%.
2. Połowa młodzieży czyta książki. Przeważa czytanie książek w formie tradycyjnej niż elektronicznej.
3. Najbardziej popularną formą aktywności kulturalnej wśród młodzieży jest korzystanie z Internetu, komputer, słuchanie nagrań i telewizja. Zdecydowanie przeważają rozrywki nie wymagające wychodzenia z domu. Połowa młodzieży nie chodzi do muzeum i biblioteki.
4. Na wakacje nie wyjechało 13% młodzieży. Pozostali najczęściej wyjeżdżali na wczasy i do rodzin w kraju. Z wyjazdów zagranicznych skorzystało 43% wyjeżdżającej młodzieży.
5. Hobby posiada 80% młodzieży. Połowa z nich ma kilka zainteresowań jednocześnie. Wśród chłopców dominuje majsterkowanie i kolekcjonerstwo. Kobięce hobby to fotografia, zajęcia muzyczne i taniec. Do innych zajęć, którymi interesuje się aż

połowa młodzieży to modeling i kosmetologia wśród dziewcząt oraz motoryzacja, elektronika i pisanie programów komputerowych wśród chłopców.

6. Ponad $\frac{3}{4}$ młodzieży wolnym czasie ćwiczy fizycznie. Najczęściej młodzież pływa, ćwiczy na siłowni, gra w piłkę i inne gry zespołowe, jeździ na rowerze.
7. Prawie połowa młodzieży nie ma czasu wolnego dla siebie. Wśród nich są i tacy, którym nie starcza czasu nawet na wykonanie koniecznych zajęć.
8. Ogólnie dziewczęta są bardziej aktywne niż chłopcy. Częściej wyjeżdżają, uprawiają sport i mają osobiste zainteresowania.

Podpisy członków zespołu:

Hubert Sokoliński

Tomasz Szczudło

Wojciech Zieliński

Data 04.01.2012